

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

МАТЕРІАЛИ

**III Міжнародної
науково–практичної конференції**

**„НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО
ОЧИМА МОЛОДИХ”**

Частина 1. Психолого-педагогічний напрям

**19-20 травня 2010 року
м. Рівне**

ББК 72

УДК 001+37+316.3
Н-34

**НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО ОЧИМА
МОЛОДИХ: Матеріали III Міжнародної науково-
практичної конференції студентів, педагогів,
психологів та молодих науковців. Частина 1.
Психолого-педагогічний напрям. – Рівне, 2010.– 200 с.**

Програмний комітет:

Постоловський Руслан Михайлович – канд.іст.наук, проф., ректор – **голова оргкомітету**

Поніманська Тамара Іллівна – канд.пед.наук, проф., проректор з наукової роботи РДГУ – **заступник голови оргкомітету**;

Гон Максим Мойсейович – докт.політ.наук, проф.;

Павелків Роман Володимирович – докт.психол.наук, проф.;

Пальчевський Степан Сергійович – докт.пед.наук, проф.;

Сяський Андрій Олексійович – докт.техн.наук, проф.;

Войтович Ігор Станіславович – канд.пед.наук, доц.;

Воробйова Ірина Анатоліївна – канд.пед.наук, доц.;

Галатюк Юрій Михайлович – канд.пед.наук, проф.;

Галуха Любов Юріївна – канд.іст.наук, доц.;

Каштан Сергій Степанович – канд.техн.наук, доц.;

Максимцев Юрій Романович – канд.фіз.-мат.наук, доц.;

Павелків Віталій Романович – канд. психол. наук, доцент

Черніговець Тетяна Іванівна – канд.пед.наук, доц.;

Черній Алла Леонідівна – канд.політ.наук, доц.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №9 від 29.04.2010р.)

может быть два объяснения. Во-первых, в силу многих причин правонарушители, вероятно, приписывают социальному миру опасность. И тогда агрессия является реакцией защиты. Во-вторых, подробная реакция может быть продиктована теми усвоенными на ранних этапах онтогенеза способами взаимодействия с другими людьми, которые наиболее распространены в среде, где жил ребенок. Иначе говоря, он просто по-другому не умеет взаимодействовать.

Результаты исследования контрольных групп выявили связь между предметной деятельностью и мотивационной тенденцией к агрессии. Эта связь некоторым образом находит своё отражение в особенностях подростков, у которых социальное взаимодействие опосредовано соответствующей молодежной субкультурой. Наличие определенных культурных маркеров, выраженных часто в предметном мире (аксессуары, стиль одежды и т.д.), детерминирует у них мотивационные тенденции к агрессии.

Несовершеннолетние правонарушители подобную связь не показали. Напротив, результаты исследования свидетельствуют о крайне бедной предметной деятельности этих подростков. Это, с одной стороны, не даёт им тех культурных средств, для контролирования собственной агрессии, которые есть у обычных подростков. С другой стороны, имеющаяся у них агрессивная тенденция ничем не уравновешена. Иначе говоря, у правонарушителя выявляется крайне ограниченный арсенал социально приемлемых способов взаимодействия и проявления активности.

Главный практический вывод этой работы заключается в том, что один из принципов воспитания несовершеннолетних правонарушителей должен быть связан не со снижением и подавлением агрессии как таковой, но с обучением их определённым средствам совладения с ней. При этом необходимо учитывать, что такие подростки испытывают определённые затруднения при взаимодействии с другими людьми и, возможно, работа с ними должна идти в сторону развития у них альтернативных способов проявления активности.

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТА БАР'ЄРИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ У РАНЬОМУ ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Кулаков Р.С., викладач

Рівненський державний гуманітарний університет

Термін „самовизначення” вживається в літературі у різних значеннях: особистісне, соціальне, життєве, професійне, моральне, сімейне, релігійне.

Методологічні основи психологічного підходу до проблеми самовизначення були закладені С.Л.Рубінштейном. Проблема самовизначення розглядалася ним у контексті проблеми детермінації, у світлі висунутого ним принципу - зовнішні причини діють, переломлюючись через внутрішні умови. „Теза, відповідно до якої зовнішні причини діють через внутрішні умови так, що ефект впливу залежить від внутрішніх властивостей об'єкта, означає, власне кажучи, що всяка детермінація необхідна як детермінація іншим, зовнішнім, і як самовизначення (визначення внутрішніх властивостей об'єкта)”. У цьому контексті самовизначення виступає як самодетермінація, на відміну від зовнішньої детермінації; у понятті самовизначення, таким чином, виражається активна природа „внутрішніх умов” [8].

У своїх роботах К.А.Абульханова-Славська розвиває підхід сформований С.Л.Рубінштейном. Для неї центральним моментом самовизначення є також самодетермінація, власна активність, усвідомлене прагнення зайняти певну позицію [1]. В.Ф.Сафін і Г.П.Ніков стверджують, що у психологічному плані розкриття сутності самовизначення особистості варто спиратися на суб'єктивну сторону самосвідомості - усвідомлення свого „я”, що виступає як внутрішня причина соціального дозрівання. Вони виходять із характеристики „особистості, що самовизначилася”, що для них є синонімом „соціальне дозрілої” особистості/ Особистість, що самовизначилася розглядається ними як „суб'єкт, що усвідомив, що він хоче (цілі, життєві плани, ідеали), що він може (свої можливості, нахили, дарування), що він є (свої особистісні й фізичні властивості), що від нього чекає колектив, суспільство; суб'єкт, готовий функціонувати в системі суспільних відносин [9].

У віковому аспекті проблема самовизначення найбільш глибоко й повно була розглянута Л.І.Божович. Характеризуючи соціальну ситуацію розвитку старших школярів, вона вказує, що вибір подальшого життєвого шляху, самовизначення являє собою афективний центр їхньої життєвої ситуації, є особистісним новоутворенням старшого шкільного віку, що пов'язане з формуванням внутрішньої позиції дорослої людини, з усвідомленням себе членом суспільства, із необхідністю вирішувати проблеми свого майбутнього. Автор розуміє самовизначення як „вибір майбутнього шляху, потребу визначення свого місця в праці, у суспільстві, у житті”, „пошук мети й змісту свого існування”, „потребу знайти своє місце в загальному потоці життя. Дослідниця зафіксувала надзвичайно істотну характеристику самовизначення в юнацькому віці - двоплановість: самовизначення здійснюється „через діловий вибір професії і через загальні, позбавлені конкретності шукання змісту свого існування” [2].

Проблема самовизначення особистості займає важливе місце в фундаментальних дослідженнях з психології. Серед психологічних досліджень професійного самовизначення особистості можна відмітити два основні напрямки: по-перше, професійне самовизначення характеризується як особистісне новоутворення, що виникає в старшому шкільному віці (М.Ю.Варбан, А.Маслоу, М.М.Муканов та ін.); по-друге, професійне самовизначення розглядається як штучно організований процес. У межах зазначених підходів зустрічаються дещо відмінні позиції різних дослідників щодо природи професійного самовизначення особистості.

Відомий спеціаліст у галузі психології профорієнтації Є.О.Климов, стверджує, що професійне самовизначення є системоутворюючим центром для всієї системи можливих „самовизначень” підростаючої людини як суб'єкта діяльності і громадянина [4].

П.А.Шавір у роботі „Психологія професійного самовизначення в ранній юності” вказує на внутрішню суперечливість процесу професійного самовизначення. Він розглядає професійне самовизначення як процес розвитку особистості, при цьому його рушійні сили містяться у внутрішніх протиріччях особистості.

М.С.Коган виділяє чотири види діяльності, що мають відношення до професійного самовизначення особистості. Це пізнавальна (збір загальної інформації), ціннісно-орієнтаційна (самостійне знайомство зі світом професій), перетворююча („проба сил”) і комунікативна (умова для інших діяльностей).

Таким чином, у вітчизняній та російській психології професійне становлення особистості розглядається як складова частина її загального розвитку (Б.Г.Ананьєв, Л.І.Божович, Є.О.Климов, Г.С.Костюк, Б.Ф.Ломов, О.П.Саннікова та ін.), а професійне самовизначення - як форма життєвого, особистісного самовизначення (В.Ф.Сафін, М.М.Захаров, Ф.С.Львовичкіна, Б.О.Федоришин та ін.).

Більшість зарубіжних теорій професійного розвитку і відповідно професійного самовизначення особистості можна віднести до п'яти основних напрямів: диференційно-діагностичний, психоаналітичний, теорія рішень, типологічний, теорія розвитку. Таким чином, автори зарубіжних теорій розглядають процес професійного самовизначення, враховуючи індивідуально-психологічні особливості особистості, вимоги професії до психологічної сфери суб'єкта вибору, особливості особистісного розвитку тощо. Основна відмінність полягає у спрямованості своєї уваги на різні складові елементи процесу професійного самовизначення особистості, що зумовлюється традиціями психологічних шкіл до яких вони відносяться.

Оскільки професійне самовизначення - багатомірний і багатоступінчастий процес, то він має багато чинників, що впливають на його розвиток. Загалом, можна виділити зовнішні фактори: макро- і мікросоціум; і внутрішні фактори: особистісні мотиви, індивідуально-типологічні особливості, особливості ціннісно-сислової сфери, особливості „Я-концепції” (І.С.Кон, Ф.Райс, Г.Крайг, М.І.Шевандрін). Більшість фахівців з профорієнтації (О.Є.Голомшток, М.М.Захаров, О.Е.Климов, Є.М.Павлютенков, В.Ф.Сазонов, В.Ф.Сахаров та ін.) до найбільш важливих суб'єктивних умов вибору професії відносять мотиви, інтереси, схильності, здібності індивідуума до професії, яку він обирає. Саме це, на їхню думку, зумовлює готовність особистості до професійного самовизначення.

Внутрішні, суб'єктивні труднощі, що знижують активність особистості та роблять її пасивною не адекватно до ситуації називаються психологічними бар'єрами. Проблема психологічних бар'єрів виявляє себе, насамперед, через негативні емоційно-вольові риси характеру особистості, що знижують ефективність її діяльності, у тому числі й у процесі професійного самовизначення. Емоційний механізм психологічного бар'єра полягає в посиленні негативних переживань і установок - сорому, почуття провини, страху, тривоги, низької самооцінки, асоційованих із задачею.

Тому вирішення проблеми психологічних бар'єрів є суттєвою умовою оптимізації процесу професійного самовизначення особистості у ранньому юнацькому віці. Ситуація вибору професії є актуальною починаючи з ранньої юності, отже і виникнення психологічних бар'єрів у цьому процесі можливе не раніше цього віку. Труднощі професійного самовизначення, а також і психологічні бар'єри у підлітків та молодших школярів, не спостерігаються. Це пояснюється тим, що вирішення питань пов'язаних з вибором професії вони можуть відкласти на більш пізній час.

Вивчаючи питання щодо причин виникнення психологічних бар'єрів у професійному самовизначенні особистості звернемося до аналізу особливостей даного процесу, що наводиться провідними фахівцями в галузі психології і психології профорієнтації. К.О.Абульханова-Славська основою самовизначення вважає самодетермінацію, власну активність, усвідомлене прагнення зайняти певну позицію. Для цього, на її думку, потрібна сміливість і відвага [1]. Тобто суб'єктові потрібно виявити певні вольові зусилля для подолання перепон пов'язаних із пошуком та відстоюванням своєї власної позиції щодо професійного самовизначення. Це також є підґрунтям для виникнення психологічних бар'єрів.

В.Ф.Сафін, Є.О.Климов, Б.О.Федоришин та ін. розглядають професійне самовизначення – як форму життєвого, особистісного самовизначення, що передбачає узгодження особистістю своїх потреб, можливостей та вимог оточення. Таким чином, потреба в професійному самовизначенні дає нам протиріччя „хочу – можу”, що є одним із витоків психологічних бар'єрів. Разом з тим, це протиріччя сприяє розвитку особистості в плані її професійної самосвідомості [6].

П.А.Шавір зазначає, що для професійного самовизначення особистості потрібно мати: певний рівень абстрактного мислення, адекватність самооцінки, достатньо виражені вольові якості, працьовитість, деякий трудовий і життєвий досвід, достатній рівень зрілості, визначену професійну спрямованість. Кожний з названих параметрів при недостатній своїй виразності сприяє появі психологічних бар'єрів у професійному самовизначенні особистості.

З аналізу поглядів різних учених, які намагалися теоретично вирішити проблему професійного вибору, випливає, що професійне самовизначення - це не лише процес прийняття рішень щодо вибору професійної діяльності, але й одна з форм активності особистості, за якої вона виступає суб'єктом власної життєдіяльності. І тому сміливість, сила волі, розум, професійна спрямованість для неї є особистісною цінністю. Як наслідок цього, професійне самовизначення є засобом реалізації суб'єктивних властивостей особистості, стилю її життя. Таким чином, успіх професійного самовизначення багатий в чому залежить від власної активності суб'єкта, від його життєвої позиції, що дозволяє молодій людині цілеспрямовано, усвідомлено, активно, докладаючи вольових зусиль, здійснювати вибір професійної діяльності та підготовку до неї.

Теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення і пов'язаної з нею проблемою психологічних бар'єрів особистості дозволив нам визначити психологічні складові даного процесу і виявити їхній взаємозв'язок. Так, у професійному самовизначенні особистості мають місце наступні прояви особистості: покликання; психологічна готовність; психологічні бар'єри; процес прийняття рішення; особистісне самовизначення; потреби; а також індивідуально-типологічні особливості індивіда.

Література

1. Абульханова-Славская К.А. Стратегия жизни. – М.: Мысль, 1991. – 299с.
2. Божович Л.И. Личность и её формирование в детском возрасте. – М.: Просвещение, 1968. – 464с.
3. Гинзбург М.Р. Психологическое содержание личностного самоопределения // Вопросы психологии.-1994.- №3.
4. Климов Е.А. Идеалы культуры и становления субъекта профессиональной деятельности: Психология и общество // Психологический журнал. – 2005. – Т.26.№3. – С.94-101.
5. Кон И.С. Психология ранней юности. М.: Просвещение, 1989.- 255 с.
6. Професійне самовизначення старшокласників : Метод. посіб. / Д.О.Закатнов, О.В.Мельник, О.В.Осипов та ін.; Упоряд. Л. Шелестова. – К. : Шкільний світ: Вид. Л.Галіцина, 2006. – 127 с.

7. Пряжникова Е.Ю. К вопросу об истории развития профориентации и профессионального самоопределения // Вопросы образования. - 2006. - №3. - С. 224-230.
8. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии: В 2-т. / АПН СССР – т.2 – М.: Педагогика, 1989. – 322с.
9. Сафин В.Ф., Ников Г.П. Психологический аспект самоопределения // Психологический журнал. -1984. - № 4.- С.65-74.
10. Сторожева Г. О профессиональном самоопределении учащихся // Воспитание школьников. - 2004. - №10. – С. 37-44.
11. Тарасова Л.В. Профессиональная компетентность как структурный компонент личности // Журнал прикладной психологии. – 2005. – №4. – С.45-50.

РОЗВИТОК РІВНЯ ДОМАГАНЬ ПІДЛІТКІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ТИПУ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН

Лабінська С.М., аспірантка

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

Проблема впливу сім'ї на особистість, зокрема, на розвиток її самооцінки та рівня домагань досліджувалась у працях вітчизняних і зарубіжних вчених. Саме у сім'ї дитина вперше усвідомлює, чи люблять її, успішна вона чи ні. Сім'я формує початковий рівень домагань і самооцінку дитини.

Проведені нами дослідження виявили, що у підлітків переважають низький (34% досліджуваних) і помірний (25%) рівні домагань. Разом з тим, досить значними є показники неадекватного заниження (18%) та неадекватного завищення (11%) домагань. Проаналізувавши висловлювання батьків стосовно власних дітей, ми виявили деякі причини їх неадекватної (завищеної чи заниженої) самооцінки і рівня домагань. У сім'ях, де батьки налаштовують дитину на високі досягнення завжди і в усьому, не оцінюють їх об'єктивно і не пояснюють, що їм вдалося успішно виконати, а що – ні, формується завищена самооцінка (14%) і рівень домагань (7%). Завищена самооцінка і рівень домагань виявлені у підлітків, у сім'ях яких дитину часто хвалять і за дрібні досягнення дарують подарунки (дитина зникає до матеріальної винагороди. Карають таких дітей рідко, а система вимог у сім'ї дуже м'яка (10%).

Досить важливим є емоційний тон сімейних взаємин і домінуючий тип контролю у сім'ї [2; 3]. Якщо дитині усе дозволяють, але мало цікавляться тим, що вона робить (ліберальний стиль - 21%), то її самооцінка знижується. Занижена самооцінка виникає й тоді, коли дитину постійно сварять і критикують, висувають завищені вимоги. У такому випадку, дитина відчуває, що не відповідає цим вимогам (авторитарний стиль). У сім'ях з авторитарним стилем сімейного виховання підлітки мають нижчу самооцінку та рівень домагань і високу тривожність (9%). Більшість підлітків із сімей педагогів з авторитарним стилем характеризуються заниженою самооцінкою та рівнем домагань, вищим рівнем особистої тривожності й низьким рівнем самовідношення (4%).

У сім'ях з надмірною опікою (10%) спостерігається завищена самооцінка та рівень домагань підлітків, у дітей з родини, де є дорослий, залежний від алкоголю, формується почуття провини, низька самооцінка та рівень домагань (9%). Найкраще взаємини дітей і батьків складаються у сім'ях з демократичним стилем виховання (49%). Він найбільше сприяє вихованню самостійності, активності, ініціативи і соціальної відповідальності. Батьки завжди пояснюють мотиви своїх вимог, влада використовується за необхідності, батьки прислуховуються до думки дитини.

Важливим для формування самооцінки й рівня домагань є надання свободи вибору чи накладання обмежень, емоційне тепло чи відчуження, зацікавленість чи байдужість батьків у ставленні до дітей [1]. Постійне невиправдане підкреслювання батьками реальних і уявних переваг дитини веде до того, що у неї формується завищений рівень домагань. Водночас, недовіра батьків до можливостей дитини формує у неї відчуття неповноцінності й занижений рівень домагань [4].

Міцність сім'ї також виявилася дуже важливим чинником: у сім'ях, де батьки розлучилися частіше зустрічаються діти із заниженою самооцінкою й неадекватним рівнем домагань 30%,.

Діти з неповних сімей, які змалку росли без батька, часто мають занижений рівень домагань; у них (особливо у хлопчиків) вищий рівень тривожності й частіше зустрічаються невротичні симптоми та низька самооцінка (6%). У групі дітей-сиріт (3%) переважає неадекватна самооцінка (завищена чи занижена), в той час як більшість дітей з благополучних сімей має адекватну самооцінку, що свідчить про реальне ставлення до своїх здібностей і домагань.

Нами не було виявлено значущого зв'язку між самооцінкою дитини та кількістю часу, який батьки проводять з нею. Головне – не скільки, а як спілкуються батьки з дитиною. У сім'ях, де виховуються діти з високою самооцінкою, батьки, як правило, залучають їх до обговорення різноманітних сімейних питань, планів; до думки дітей прислуховуються і ставляться до неї з повагою, навіть, якщо вона відрізняється від думки батьків.

Зовсім інша картина спостерігається у сім'ях, де виховуються діти із заниженою самооцінкою. Батьки не можуть змістовно охарактеризувати своїх дітей, вони включаються у їх життя лише тоді, коли діти створюють певні труднощі, найчастіше приводом до втручання є виклик батьків до школи.

Таким чином, батьки мають унікальну можливість впливати на розвиток самооцінки та рівня домагань дитини, оскільки, вона залежить від них фізично, емоційно і соціально.

Література

1. Зимбардо Ф. Формирование самооценки/ Зимбардо Ф // Самосознание и защитные механизмы личности. Хрестоматия. – Самара: Издательский Дом “БАХРАХ – М”, 2003. – 656 с. – С. 282-288.
2. Мейер Б. Структура личностных свойств у старших школьников/ Мейер Б. // Здоровье, развитие, личность. – М., 1990. – 276 с. – С. 107-110.
3. Соколова Е.Т. Влияние на самооценку нарушенных эмоциональных контактов между родителями и ребенком и формирование аномалий личности/ Соколова Е.Т. // Семья и формирование личности.- М.: Изд-во АПН СССР, НИИ общ. пед.-ки.- 1981. – С. 15-21.
4. Спиваковская А. С. Обоснование психологической коррекции неадекватных родительских позиций/ Спиваковская А. С. // Семья и формирование личности.- М.: Изд-во АПН СССР, НИИ общ. пед.-ки.- 1981. – С. 38-51.

ЗМІСТ

ПСИХОЛОГО – ПЕДАГОГІЧНИЙ НАПРЯМ

Hal Rice, M. Sue Sroda. A Brief History of CTLT at Murray State University	3
Shankovs'ka Vasylyn, Zubilevych Maryna. The training of bachelors at humanitarian university departments in the USA and Great Britain	3
Абібуллаєва С. М. Наукові підходи до вивчення педагогічного мислення в контексті професійного становлення особистості майбутнього вчителя	4
Андронович Л.Н., Дубинина Д.Н. Разнообразие приемов обучения пересказа литературных произведений как средство повышения эффективности формирования у дошкольников связной речи	7
Бакшиш Евеліна, Заредінова Е. Р. Підготовка вчителя до особистісно-орієнтованого виховання молодшого школяра	8
Баланович Ганна, Белешко Д.Т. Розробка методичного посібника: Курс за вибором «Подільність цілих чисел»	9
Баранова С. Н, Стреха Е.А. Ознакомление старших дошкольников с организмом человека в процессе дидактических игр	11
Бекирова Адиле Рустемовна Особенности формирования основ гражданской культуры младших школьников в школах автономной республике Крым	12
Бенедюк Т.М., Зайченко Ю.А., Твердохліб І.А. Використання комп'ютера на уроках математики	15
Берник Іванна, Янцур М.С. Формування професійної спрямованості учнів основної школи з врахуванням соціонічних типів особистості	17
Блащинская И. А. Состояние владения старшими дошкольниками словарем русского и белорусского языков в ситуации близкородственного двуязычия.	18
Богданова Ганна, Ротерс Т.Т. Інтерактивні технології навчання вчителів фізичної культури у післядипломній педагогічній освіті	20
Бородач Татьяна, Дубинина Д.Н. Обогащение и активизация словаря детей дошкольного возраста	21
Бородич Ирина, Горбатова Е.В. Использование книжной иллюстрации как средства развития творчества у детей дошкольного возраста	21
Вербець Олександр, Тарасенко В.І. Соціально-психологічні проблеми поглиблення якості освіти	22
Вербіцький П.М., Кирильчук Ю.В. Методика розвитку технічних здібностей в учнів на заняттях з професійного навчання (за професією токаря)	23
Войтик Т. П., Стреха Е.А. Организация игр с природными материалами детей младшего дошкольного возраста в практике работы дошкольных учреждений	25
Войтович І.С. Використання форумів у педагогічній діяльності.	25
Войтович Оксана Формування міжпредметних компетентностей учнів ЗОШ	27
Галатюк Михайло Дидактичний зміст навчально-пізнавальної компетентності у шкільній освіті.	28
Галатюк Тарас Формування навчальної діяльності у процесі з розв'язування фізичних задач.	30
Ганжа М. Проектування функціональної моделі естетичного виховання молодших школярів засобами дизайну	31
Гаюк Андрій, Сингаївський Д.В. Використання інтерактивних аудіовізуальних засобів у процесі трудового навчання старшокласників	33
Гладун Тетяна Індивідуалізація навчання учнів засобами інформаційних технологій.	34
Гнедко Наталія, Белешко Д.Т. Основні принципи реалізації допрофільної підготовки.	36
Гомонай Іванна, Дичківська І.М. Принципи добору матеріалу з народного декоративно-прикладного мистецтва для роботи з дошкільнятами.	37
Гордєєва Ольга, Вербець В. В. Проблеми підготовки педагогів-балетмейстерів дитячих хореографічних колективів у вищих навчальних закладах.	39
Горобець Т. В. Сучасні технології зі слухання музики в дошкільних навчальних закладах у контексті підготовки до практики студентів педагогічних коледжів.	40
Давидюк Людмила, Янцур Л.А. Формування у дошкільників інтересу до декоративної діяльності за мотивами українських народних промислів.	43
Дмитришина Надія Національне виховання в українській педагогічній думці.	45
Єфремов С.В. Здійснення професійно спрямованої науково – дослідної роботи студентів у наукових гуртках у позааудиторний час у вищих навчальних закладах України у 80–90 роки ХХ століття.	46
Заблюцька Ірина, Гроть Л. В. Особливості навчання монологічного мовлення школярів в середній ЗОШ.	47
Заредінова Е.Р., Алієва Е.Н. Характеристика інноваційних технологій як засіб формування творчої активності учнів.	48

Заячківська М.В. Виховання дітей старшого дошкільного віку в різновікових групах: сучасні теоретико-методичні підходи.	51
Зінченко П.А., Твердохліб І.А. Використання мультимедійних технологій в навчальному процесі під час повторення навчального матеріалу.	52
Зиядинова Рияна, Заредінова Е.Р. Подготовка молодых педагогов к работе с одаренными детьми.	54
Зубілевич М.І., Концимал І.П. Особливості впровадження проектно-методики на уроках англійської мови на початковому ступені навчання в ЗОШ.	55
Зубілевич М.І., Павлуш Наталія. Сугестопедичний підхід до процесу викладання іноземної мови у середній ЗОШ на старшому етапі навчання.	57
Івашенко А.А., Твердохліб І.А. Основні етапи розвитку та використання комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання.	58
Карпович О. А., Стреха Е. А. Методика ознакомления детей старшего дошкольного возраста с лекарственными растениями.	60
Кашицька Ольга, Малиновська Н.В. Виховання економічної культури у дітей старшого дошкільного віку.	61
Кирильчук Зоряна, Суржук Т.Б. Роль текстологічних знань у навчанні молодших школярів зв'язних висловлювань.	63
Кіясь Аліна, Долинська Л.В. Формування ефективних копінг-стратегій вчителів активними соціально-психологічними методами навчання.	64
Козаченко І.А. Основные характеристики содержательно-процессуального подхода в учебном процессе.	66
Коломієць Н.М. Концепція та засоби особистісно зорієнтованого підходу у навчанні іноземних мов.	68
Колтович О.В., Стреха Е. А. Экологическая сказка как средство формирования экологических представлений у детей старшего дошкольного возраста.	69
Конько Юлія, Самсонок Н.Ф. Критичне мислення – основа формування особистісної позиції дошкільника.	70
Корецька Наталія, Горобаха Н.М. Інтеграція різних видів діяльності як засіб сенсорного виховання дітей третього року життя.	71
Костолович М.І. Зміст, форми й методи активізації творчого потенціалу підлітків у процесі краєзнавчої роботи.	73
Кравчук Тетяна, Павлова Н.С. Сучасні інтерактивні технології у процесі навчання інформатики.	74
Красько Надія, Малиновська Н. В. Педагогічні умови формування усвідомленого ставлення старших дошкільників до своїх прав та обов'язків.	75
Круглик О. В., Коваль В.В. Методика формування методів наукових досліджень у процесі вивчення математики.	77
Крук Сергій Іванович, Козяр Михайло Миколайович. Педагогічні умови формування толерантності у особового складу підрозділів з надзвичайних ситуацій.	79
Кучмистенко Е.Л., І.В.Житко. Взаимодействие детского сада и семьи в процессе математического развития детей старшего дошкольного возраста.	79
Левченко Діна, Тарасенко Г.С. Роль мистецтва у формуванні екологічної свідомості особистості: аксіологічний аспект.	81
Логвинюк Наталія, Бляшевська А. В. Інтерактивні технології формування професійно спрямованої іншомовної комунікативної діяльності майбутніх економістів.	83
Лотоцька Інна, Вербець В.В. Проблеми діагностики соціального потенціалу студентів.	83
Мазурок Оксана, Михальчук Н.О. Педагогічні умови формування професійної компетентності в майбутніх вчителів іноземних мов.	84
Малишевська С., Сингаївський Д.В. Формування профорієнтаційних знань учнів 8-9 класів в процесі трудового навчання з використанням ігрових методів.	86
Матвеєнко А. Н., Стреха Е. А. Народные приметы как средство ознакомления детей старшего дошкольного возраста с природой.	87
Мащенко Вікторія, Суржук Т.Б. Формування мовленнєвої здібності учня початкових класів.	87
Менумерова Фериде, Заредінова Э.Р. Специфика педагогического общения учителя.	90
Мисник С.А., Стреха Е. А. Ознакомление детей старшего дошкольного возраста с птицами ближайшего природного окружения.	91
Мойсюк Русана. Гендерні аспекти виховної діяльності релігійних організацій західної України початку ХХ століття.	92
Мусаєва З.Р. Педагогические условия приобщения детей старшего дошкольного возраста к народным традициям средствами этнографической культуры.	94
Мустафаєва З.И. Эффективные формы взаимодействия дошкольного учреждения и семьи в процессе физического воспитания дошкольников.	96
Ніжегородцев В., Грищенко Г.О. Формування вмінь та навичок у навчально-дослідній роботі	

студентів курсу спеціального фізичного практикуму.	97
Нечай С.П. Нові пріоритети моделі музично-педагогічної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів.	98
Носяр О.В., Янцур Л.А. Формування художнього образу в образотворчій діяльності старших дошкільників.	100
Облівач Аліна, Заредінова Е.Р. Засоби навчання нового покоління запит сучасної освіти.	101
Остапчук Вікторія, Бігунова С.А. Використання інтерактивних технологій на молодшому етапі загальноосвітньої школи при вивченні англійської мови.	102
П'янкowska Інна, Голубєва М. О. Провідні тенденції європейської освіти у підготовці учителів у ВНЗ Німеччини.	103
Павелків К.М. Загальна і професійно-педагогічна культура вчителя: сутність та специфіка.	105
Павлова Н.С. Формування компетентної особистості через впровадження у процес навчання веб-квестів.	107
Пічурова Катерина, Сварковська Л.А. Характеристика рухової активності дітей третього року життя.	108
Поліщук Валентина, Кирильчук Ю. В. Формування знань учнів 8-9 класів на заняттях трудового навчання з використанням нетрадиційних уроків.	109
Поліщук Н.В. Особливості реалізації дидактичних принципів при викладанні курсу „Технологічне обладнання харчової промисловості та його експлуатація”.	110
Попчук Олена. Формування професійної культури майбутніх документознавців засобами педагогічних інновацій.	113
Ребенок Е. А., Заредінова Э.Р. Технологія інтерактивного навчання.	115
Романович Ольга, Косарева О. І. Педагогічні умови формування гендерних ролей в процесі соціалізації дітей старшого дошкільного віку.	117
Руль Анна, Янцур М. С. Формування професійних намірів в учнів старшої школи в процесі трудового навчання на основі індивідуального підходу.	118
Русин В., Дичківська І.М. Рухливі ігри як засіб всебічного розвитку дітей дошкільного віку.	120
Савенюк Тетяна, Белешко Д.Т. Методика навчання студентів математичних спеціальностей загальним методом розв'язування планіметричних задач.	120
Семерня О. М., В.В.Пака. Інформаційні підходи організації навчально-пізнавальної діяльності старшокласників з фізики.	122
Семещук Андрій, Янцур М.С. Використання сучасних інформаційних технологій в процесі графічної підготовки молодших спеціалістів технічного напрямку.	126
Сергеева Е.В., Нога И.В. Создание и апробация электронного учебника «Информационные технологии в биологических исследованиях».	127
Смайлова А.С. Розвиток в учнів інтересу до вивчення іноземної мови засобами проблемних завдань.	128
Соломонян Наїра, Косарева О.І. Педагогічні умови формування позитивного я-образу у дітей старшого дошкільного віку.	131
Суботюк Валентина. Проблеми екологічного виховання особистості в історії шкільної освіти і педагогічної думки.	132
Сьох Я. В., Коваль В. В. Методика організації та проведення позакласної роботи у класах з поглибленим вивченням математики.	134
Ткаченко Юлія, Стучинська Н.В. Контроль знань та вмій студентів вищих медичних навчальних закладів засобами інформаційно-комп'ютерних технологій у процесі вивчення фізико-математичних дисциплін.	135
Тригуб Любов Михайловна. Педагогические аспекты формирования коммуникативной компетентности дошкольников в условиях двуязычия.	137
Тульська Оксана. Самовдосконалення як один із шляхів формування професійної культури майбутніх екологів.	138
Усенко Роман Станіславович. Формування інформаційно-комунікативної компетентності студентів.	140
Устінова Вікторія, Засєкіна Т.М. Особливості критичного мислення як методу навчання в сучасній школі.	141
Федорчук Юлія, Бігунова С. А. Шляхи підвищення швидкості ознайомлювального читання англійською мовою.	142
Фирсова Н., Воловик А.К. Глобализация европейской системы высшего образования.	143
Філіппова Лариса. Методика проведення лекційних занять з хімії для студентів фармацевтичної галузі.	144
Хайруллаева Диляра Энверовна. Теоретические основы ознакомления дошкольников с изобразительным искусством в процессе посещения музея.	146
Харкавців Ірина, Ковальчук В. Ю. Застосування нових інформаційних технологій і засобів навчання як один із напрямів розвитку педагогічної творчості.	148

Хоронжевський О.М. Температурно-повітряний режим навчальних майстерень та гігієнічні вимоги.	150
Чудюк Галина, Вербець В. В. Формування морально-етичного потенціалу студентів в контексті особистісно орієнтованого виховання.	151
Шевцова Наталья Пантелеевна. Педагогическая оценка эмоционального состояния дошкольников в процессе индивидуального подхода.	153
Шкловчик О.А., Стреха Е.А. Экологическое воспитание детей старшего дошкольного возраста в процессе реализации метода проектов.	155
Шкопителько Сільвія, Поніманська Т.І. Педагогічні умови формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку.	156
Шурин Олена. Гуманістична поведінка як невід’ємна особистісна риса майбутніх учителів.	157
Юрчук Олексій, Поніманська Т.І. До проблеми наступності у фізичному вихованні старших дошкільників та молодших школярів.	158
Аджалимова Э. Р., Харахады С.И. Психофизиологические механизмы овладения чтением.	159
Адаманова Ельзара, Заредінова Е.Р. Зміст та сутність поняття «інтерес» у психолого-педагогічній літературі.	161
Багай Б.М., Павелків Р.В. Психологічні особливості розвитку Я-концепції молодшого школяра.	162
Бакал Анатолій. Подолання психологічних бар’єрів як передумова успішної діяльності майбутнього фахівця.	163
Богушевич Татьяна, Горбатова Е.В. Развитие творческих способностей старших дошкольников в условиях кружковой работы.	164
Грицай Яна, Бушусв Т.В. Развитие Я-образу профессионалу на этапе фахової підготовки.	165
Гріньова О.М. Теоретичний аналіз проблеми української ментальності в психологічній літературі.	166
Дук Н.И., Шебеко В.Н. Формирование мотивации двигательной активности дошкольников в условиях игровой деятельности.	167
Илькова Н. В. Развитие познавательных возможностей младших школьников.	168
Карнаух Володимир, Савуляк В.О. Вживання підлітками слабоалкогольних напоїв як чинник формування адикцій.	169
Касаткіна О.В. Психолого-педагогічні умови формування мотивації досягнення студентів на заняттях іноземної мови.	170
Кислинська Ганна, Дейниченко Л.М. Особливості прояву адаптивності студентської молоді залежно від релігійних орієнтацій.	172
Кравцов О.Г. Мотивационной тенденции к агрессии как фактор деливентго поведения несовершеннолетних правонарушителей.	173
Кулаков Р.С. Психологічні аспекти та бар’єри професійного самовизначення у ранньому юнацькому віці.	174
Лабінська С.М. Розвиток рівня домагань підлітків залежно від типу сімейних відносин.	176
Мазорчук І., Павелків В.Р. Теоретико-методологічні аспекти дослідження агресії та агресивності.	177
Майнінна І.Н. К вопросу о проблеме оценки глубинных индивидуально-психологических характеристик восприятия человека по выражению его лица.	178
Максимов А.А. Компьютерно-игровая зависимость сквозь призму неклассической психологии.	178
Марчук В.А., Павелків Р.В. Психологічні особливості розвитку особистісної рефлексії в пізнавальній діяльності підлітків.	179
Майнінна І.Н. Новый подход к изучению личности: связь экзистенциальных и индивидуально-психологических характеристик личности.	181
Ожоганич М.М., Михальчук Н.О. Складові комунікативної компетенції старшокласників.	182
Отлич Дарія, Бушусва Т.В. Психологічна сутність копіngu.	183
Павелків В.Р. Теоретичний аналіз психології агресії та агресивності у зарубіжній літературі.	183
Палагнюк В., Ямницький В.М. Професійна адаптація викладача-початківця педагогічного ВНЗ як психологічна проблема.	185
Ренке Сергій Олександрович. Образ професійного психолога в свідомості студентів.	186
Рябкіна О.К., Пов’якель Н.І. Гендерні особливості формування конфліктної компетенції в юнацькому віці.	188
Сейдаметова С.И. Особенности личности и качество жизни больных в травматологии и ортопеди.	189
Серко Володимир, Руденко Н.М. Психологічні умови розвитку конфліктологічної компетенції студентів.	191
Ходин Виктор, Гордеюк О.В. Влияние внутрисемейных факторов на формирование личности старшего ребенка.	192
Хомич Іванна, Павелків Р.В. Особливості формування ставлення до свого Я в учнів молодшого шкільного віку.	193
Шабалина Виолетта, Бежанова Н.Л. Критериальная характеристика уровня сформированности общеучебных интеллектуальных умений младших школьников на уроках чтения.	194
ЗМІСТ.	197

Наукове видання

„НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО ОЧИМА МОЛОДИХ”

**Матеріали IV Міжнародної
науково–практичної конференції
студентів та молодих науковців**

**17–18 травня 2010 року
м. Рівне**

Відповідальний за випуск –
Комп'ютерна верстка –

Формат 60*84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Romans.
Друк різнографний. Ум. друк арк. 32. Замовлення № 97 /1. Тираж 300 прим.

*Віддруковано засобами оперативної поліграфії ПП Самборський І.О.,
вул. Толстого, 3, м. Рівне, Україна, 33028.*